

*Hoge commissaris te Djakarta (Hirschfeld) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen), 16 maart 1950*

Voor Van Maarseveen persoonlijk, mede voor Schokking en Fockema.

Nadat ik mijn vorig telegram had verzonden ontving ik bezoek van Buurman. Deze kwam mij militaire berichten uit Makassar brengen. Deze komen in het kort daarop neer, dat militairen in Zuid-Minahassa, vermoedelijk het onder KNIL staande reserve-corps, in samenwerking met burgers van plan zijn een greep naar de macht doen. Gevaar voor een machtsgreep van pro-Nederlandse groepen in Minahassa wordt aanwezig geacht niettegenstaande het stilzwijgen rondom deze groepen. Verder bestaat de indruk dat de bereidheid van KNIL-troepen in Oost-Indonesië om over te gaan naar RIS ingegeven wordt door de gedachte, dat men dan niet meer onder Nederlandse leiding zal staan en vrij zal zijn tegen inmenging van Djokja gewapend verzet te plegen. Berichten over het uitroepen desnoods van eigen vrije republiek Indonesië Timur doen nog steeds de ronde. Acht Maart zou in Zuid-Celebes een bijeenkomst van zelfbestuurders hebben plaats gehad, waarbij werd overeengekomen het federalistisch standpunt tot het uiterste te handhaven. De mogelijkheid van samenwerking met Twapro is niet uitgesloten. Buurman heeft Commandant Makassar opgedragen alle maatregelen te nemen ter voorkoming van daadwerkelijk zich mengen van KNIL in eventuele incidenten. Buurman overweegt persoonlijk naar Makassar te gaan, teneinde te constateren of de troepen voldoende in de hand worden gehouden. Buurman zal met mij nog nader overleg plegen of hij inderdaad dit bezoek zal brengen of niet. Het kan zijn dat ik in overleg met hem reeds over enige uren, dat wil zeggen laat in de avond, beslissing moet nemen. Voor zijn vertrek had Buurman nog contact met Andreae over deze mogelijkheid. Voor de beoordeling van deze aangelegenheid moeten 2 zaken in het oog worden gehouden. In de eerste plaats heeft de Sultan enige dagen geleden aan Andreae overhandigd een door RIS onderschept telegram uit Den Haag aan Hoofdbestuur Twapro (12e provincie) Batavia. Dit uit Nederland afkomstige telegram zou als volgt luiden: 'Deur om doeleinde bereiken nog steeds open, wees niet nalatig, werk door, stuur dit bericht door aan militairen Bandung, Batavia, Surabaya.' Hatta lichtte mij ook in dat dit telegram onderschept was. Dit betekent weer, dat, indien er moeilijkheden b.v. in Minahassa komen, RIS weer zou menen bewijs in handen te hebben dat dergelijke actie vanuit Nederland is gevoed. In de tweede plaats waren er berichten, dat 1000 man TNI-troepen naar Oost-Indonesië zouden gaan. Ik wees hierop reeds in mijn 280. Geruchten luiden nu dat deze troepen op 17 Maart in Makassar ontscheept zouden worden. De Generale Staf heeft nog geen enkele bevestiging dat dit juist is, er zijn alleen berichten die er op wijzen. Ook bij de KPM kan de Generale Staf nog geen bevestiging krijgen dat er troepen naar Makassar waren vertrokken resp. op 17 dezer ontscheept zouden worden. Dit wordt verder onderzocht. Intussen bleek heden echter dat de 3 Ministers van Oost-Indonesië, die in Djakarta waren gekomen, heden plotseling weer naar Makassar zijn vertrokken. Zij hebben waarschijnlijk alleen Anak Agung bezocht. Van verdere berichten zal ik U op de hoogte houden.